

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Αξιολόγηση του Σχεδιασμού και της υλοποίησης του ΕΠ Κρήτη 2014-2020 / Προετοιμασία της Αναθεώρησης του ΕΠ

3ο Παραδοτέο

Τελική Έκθεση Αξιολόγησης

Ανάδοχος

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

1. ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Εισαγωγή

Το έργο «Αξιολόγηση του Σχεδιασμού και της υλοποίησης του Ε.Π. Κρήτη 2014-2020/ Προετοιμασία της Αναθεώρησης του Ε.Π.» ανατέθηκε στην ΛΚΝ ΑΝΑΛΥΣΙΣ Ε.Π.Ε. από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. Κρήτη 2014-2020, μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με την Αρ. Πρωτ. 4333/7-9-2017 απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης (ΑΔΑ: 7ΛΩΣ7ΛΚ-ΞΝΧ και ΑΔΑΜ: 17ΑWRD0019105182017-09-07) και την από 15/9/2017 υπογραφείσα σύμβαση μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου (αναρτητέα στο ΚΗΜΔΗΣ).

Αντικείμενο του έργου είναι: (α) η διενέργεια της 1ης αξιολόγησης της εφαρμογής του Ε.Π. Κρήτη 2014-2020 που στόχο έχει να διαπιστώσει την απόδοση των υλοποιούμενων δράσεων, το βαθμό υλοποίησης των αρχικών στόχων και την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος, (β) η διατύπωση πρότασης αναθεώρησης του ΕΠ Κρήτη 2014-2020, και (γ) η διατύπωση ενός πλάνου για τη διάδοση και χρήση των αποτελεσμάτων της 1ης αξιολόγησης.

Κύρια ευρήματα της αξιολόγησης

Το Ε.Π. Κρήτη 2014-2020 μετά την 1^η αναθεώρηση (Τεχνική Προσαρμογή 2017) έχει συνολική Δ.Δ. 449.652.852,00€ (364.697.209,00 ΕΤΠΑ και 84.955.643,00 ΕΚΤ) και κατανέμεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας. Στόχος του Προγράμματος είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για τον αναπροσανατολισμό της τοπικής οικονομίας, την έξοδα από την κρίση και την ένταξη σε μία πορεία έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Το όραμα του αναπτυξιακού σχεδιασμού για την Κρήτη, όπως εκφράζεται μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι η «Δυναμική και Βιώσιμη Κρήτη».

Με βάση την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος μέχρι 31/05/2018 η εικόνα που προκύπτει έχει ως εξής:

- Η εξειδίκευση έχει ολοκληρωθεί για το 71,72% της Δ.Δ. του Ε.Π. με το μεγαλύτερο ποσοστό να αφορά το ΕΤΠΑ (79,19% έναντι 39,63% του ΕΚΤ), γεγονός που οφείλεται εν μέρει και στους πρόσθετους πόρους ΕΚΤ που κατανεμήθηκαν στο Ε.Π. με την 1^η αναθεώρηση.
- Οι προσκλήσεις αντιπροσωπεύουν το 73,80% της Δ.Δ. του Ε.Π. (81,16% για το ΕΤΠΑ και 42,23% για το ΕΚΤ). Λόγω των δυσχερειών που δημιουργήθηκαν στους τελικούς δικαιούχους από την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις, το ποσοστό των εντάξεων, υστερεί σημαντικά συγκριτικά με αυτό των προσκλήσεων (53,91% για το σύνολο του Ε.Π., με 56,58% για το ΕΤΠΑ και 42,47% για το ΕΚΤ).
- Εξαιτίας των αλλαγών του θεσμικού πλαισίου σημαντικά χαμηλότερο είναι και το ποσοστό των συμβασιοποιημένων πράξεων, συγκριτικά με τις εντάξεις (28,05% για το σύνολο του Ε.Π., με 26,94% για το ΕΤΠΑ και 32,81% για το ΕΚΤ). Επισημαίνεται ότι για τις πράξεις του ΕΤΠΑ που αφορούν υλοποίηση τεχνικών έργων, ο αρχικά

αναμενόμενος μέσος χρόνος (9,9 μήνες) από την ένταξη έως την υπογραφή της σύμβασης έχει αυξηθεί με βάση τα στοιχεία υλοποίησης του ΟΠΣ, σε 12,8 μήνες.

- Τέλος, οι δαπάνες κινούνται επίσης σε χαμηλά ποσοστά (13,32% για το σύνολο του Ε.Π., με 10,41% για το ΕΤΠΑ και 25,81% για το ΕΚΤ) και σε αρκετές περιπτώσεις συναρτώνται με οικονομικές εκκρεμότητες των φορέων υλοποίησης.

Προβλέπονται 45 (27 για το ΕΤΠΑ και 18 για το ΕΚΤ) δείκτες εκροής (εκ των οποίων 12 συνδέονται με περισσότερους από 1 Κωδικούς Παρέμβασης) και 35 δείκτες αποτελέσματος (20 για το ΕΤΠΑ και 15 για το ΕΚΤ). Για τους 23 από τους 45 συνολικά δείκτες εκροής υπάρχουν ενταγμένες πράξεις. Με βάση την εξειδίκευση και την πορεία υλοποίησης γίνονται προσαρμογές στο πλέγμα ή και στις τιμές των δεικτών εκροής και αποτελέσματος, καθώς και στο Πλαίσιο Επιδόσεων. Για το σύνολο των δεικτών F100 γίνεται επανυπολογισμός της τιμής στόχου με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών.

Συμπεράσματα και συστάσεις ανά Άξονα Προτεραιότητας

Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις κωδικοποιούνται ανά Άξονα Προτεραιότητας με βάση την πορεία υλοποίησης του ΕΠ έως 31/05/2018, ως προς την αποτελεσματικότητα, την επίτευξη των στόχων του Πλαισίου Επιδόσεων, την εκτίμηση της αποδοτικότητας και την εκτίμηση επικαιρότητας της λογικής της παρέμβασης.

ΑΞΟΝΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης (ΕΤΠΑ)

Με βάση την εξειδίκευση προκύπτει για την ΕΠ 1b ανάγκη κατάργησης δύο υφιστάμενων ΚΠ και η προσθήκη ενός νέου. Ειδικότερα προτείνεται αντί του ΚΠ 058 και ΚΠ 063 να χρησιμοποιηθεί ο ΚΠ 062 και να γίνει ανακατανομή Π/Υ στους ΚΠ 060, 062 και 064. Προτείνεται επίσης να διαγραφεί ο δείκτης εκροής CO25 που συνδέεται με τον ΚΠ 068 και να χρησιμοποιηθεί ο ήδη υφιστάμενος δείκτης CO26 για το νέο κωδικό ΚΠ 062 και να επαναπροσδιοριστούν οι τιμές στόχου 2023 με βάση τα συμπεράσματα της επιχειρηματικής ανακάλυψης. Προτείνεται επίσης αλλαγή τις τιμής βάσης στον δείκτη αποτελέσματος T3101 (λόγω αναθεώρησης της χρονοσειράς των τιμών παρελθόντων ετών) χωρίς αλλαγή της τιμής στόχου.

Για την ΕΠ 2b προτείνεται αλλαγή της τιμής βάσης και της τιμής στόχου για τον δείκτη αποτελέσματος T3102 λόγω σημαντικής αναθεώρησης της χρονοσειράς των τιμών παρελθόντων ετών.

Για την ΕΠ 2c λόγω αυξημένης ζήτησης θα πρέπει να ενισχυθούν κυρίως δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό – τουρισμό ΚΠ 079 και να καταργηθεί ο ΚΠ 078.

Για την ΕΠ 3a οι δράσεις πρέπει να εστιαστούν σε καινοτόμες επιχειρήσεις με δράσεις ενίσχυσης καθώς και δράσεις υποστήριξης (θερμοκοιτίδες, επιταχυντές) με αντικατάσταση του υπάρχοντος ΚΠ και προσθήκη ενός επιπλέον, μείωση του Π/Υ, προσθήκη δεικτών και αλλαγή της τιμής στόχου στους δείκτες εκροής. Για τον δείκτη αποτελέσματος T3104 τα στοιχεία του IOBE δημοσιεύονται πλέον μόνο σε εθνικό επίπεδο και θα πρέπει να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα των στοιχείων στο περιφερειακό επίπεδο.

Στην ΕΠ 3c γίνεται αντικατάσταση του ΚΠ και πέραν της ήδη ενταγμένης δράσης ΤΕΠΙΧ II, οι δράσεις θα πρέπει να εστιαστούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και

μεσαίων επιχειρήσεων με αύξηση του προβλεπόμενου Π/Υ, προσθήκη δεικτών και αλλαγή της τιμής στόχου στους δείκτες εκροής.

Θα πρέπει επίσης να επαναπροσεγγιστεί το Πλαίσιο για τους δείκτες Επιδόσεων συνεκτιμώντας τις αλλαγές στο πλαίσιο δεικτών και λόγω ανακατανομής των Π/Υ των ΚΠ θα πρέπει να συμπεριληφθεί ως επιπλέον δείκτης ο CO24, να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές από την εξειδίκευση στο πλαίσιο της ΕΠ 3c και να αντικατασταθούν τα προβλεπόμενα ΒΣΥ που αφορούσαν σε συμβάσεις με αποφάσεις χορήγησης επιμέρους ενισχύσεων. Επίσης θα πρέπει να επανυπολογιστεί και η τιμή του δείκτη F100 με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών. Δεν εκτιμάται σημαντικό ποσοστό επίτευξης ως προς το Πλαίσιο Επιδόσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη

Είναι ο πρώτος κατά σειρά σε ότι αφορά την χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του Ε.Π. (σχεδόν το 60% του Ε.Π) και έχει ενισχυθεί με πρόσθετους πόρους κατά την 1η αναθεώρηση. Συγκριτικά με τους αντίστοιχους μέσους όρους του ΠΕΠ, εμφανίζει μεσαία αποτελεσματικότητα ως προς τις εντάξεις, τις συμβάσεις και τις δαπάνες και υψηλή ως προς την εξειδίκευση και τις προσκλήσεις. Η λογική της παρέμβασης παραμένει επίκαιρη και διατηρούνται αναλλοίωτοι οι 10 από τους 11 Ειδικούς Στόχους που αποτυπώνονται από 10 αντίστοιχους δείκτες αποτελέσματος.

Ο 11ος Ειδικός Στόχος καταργείται (ΕΠ 6d) και θα πρέπει να γίνει αλλαγή της τιμής βάσης και στόχου στον αντίστοιχο δείκτη αποτελέσματος. Η κατάργηση αυτού του Ειδικού Στόχου, συνεπάγεται κατάργηση του ΚΠ 086 και ανακατανομή του Π/Υ του στον ΚΠ 085 (ΕΠ 6d) και στον ΚΠ 013 (ΕΠ 6e). Στην ΕΠ 6e, λόγω αυξημένης ζήτησης προτείνεται μεταφορά πόρων και από την ΕΠ 5b με παράλληλη ενίσχυση και της ΕΠ 6b και ταυτόχρονη προσαρμογή της τιμής στόχου στους αντίστοιχους δείκτες εκροής. Αλλαγές πρέπει να γίνουν και στους δείκτες εκροής CO32, CO34 και CO31 (ΕΠ 4c) λόγω αλλαγής των παραδοχών στην βάση μεθόδου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στην ΕΠ 4f θα πρέπει να γίνει αλλαγή τις τιμής στόχου για τον δείκτη εκροής T3002 με βάση τα συμπεράσματα της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης καθώς και στην τιμή βάσης και στόχου του δείκτη αποτελέσματος T3107 λόγω σημαντικής αναθεώρησης των χρονοσειρών των τιμών παρελθόντων ετών.

Ως προς τους δείκτες του Πλαισίου Επιδόσεων πρέπει να γίνουν επιμέρους προσαρμογές και ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη τις καθυστερήσεις υλοποίησης των δράσεων στο πλαίσιο του ΘΣ 4 (αιρεσιμότητες και εφαρμοστικό πλαίσιο) θα πρέπει για τον δείκτη CO31 να αντικατασταθεί το προβλεπόμενο ΒΣΥ που αφορούσε σε συμβάσεις με αποφάσεις χορήγησης επιμέρους ενισχύσεων, ενώ μπορεί να επαλειφθεί και ο δείκτης CO32, λόγω υπερκάλυψης του απαιτούμενου 50% του Π/Υ του Άξονα για το πλαίσιο επίδοσης. Επίσης για τον CO14 θα πρέπει να προσαρμοστεί η τιμή που συνδέεται με τον ΒΣΥ λόγω αλλαγής ως προς τις παραδοχές για το μέσο κόστος, ενώ αλλαγή της τιμής θα πρέπει να γίνει και για τον CO13 με δεδομένο ότι η παραδοχή αφορούσε έργο phasing για το οποίο υπήρξε δικαστική εμπλοκή. Θα πρέπει να επανυπολογιστεί και η τιμή για τον F100 με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών. Συνεκτιμώντας τις προαναφερόμενες προσαρμογές, ο βαθμός επίτευξης υπερβαίνει το 85% για 6 από τους 7 δείκτες, ενώ για τον έβδομο δείκτη εκτιμάται ποσοστό επίτευξης μεγαλύτερο του 75%.

ΑΞΟΝΑΣ 3 : Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη

Είναι ο τέταρτος κατά σειρά Άξονας σε ότι αφορά την χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του Ε.Π. και εμφανίζει την υψηλότερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα. Η λογική της παρέμβασης παραμένει επίκαιρη και διατηρούνται αναλλοίωτοι οι 3 Ειδικόι Στόχοι που αποτυπώνονται από 3 αντίστοιχους δείκτες αποτελέσματος, ενώ δεν υπάρχουν μεταβολές ούτε στο πλέγμα των δεικτών εκροής. Με βάση την πορεία υλοποίησης δεν υπάρχει ανάγκη προσαρμογής του πλαισίου για τους 3 δείκτες επίδοσης που επιτυγχάνονται σε ποσοστό άνω του 85%, με επανυπολογισμό της τιμής του F100 με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών.

ΑΞΟΝΑΣ 4 : Προώθηση της Απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές

Εμφανίζει χαμηλή αποτελεσματικότητα και είναι ο πέμπτος κατά σειρά Άξονας σε ότι αφορά τη χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του Ε.Π. Η λογική της παρέμβασης παραμένει επίκαιρη και επιβεβαιώνεται από τις μέχρι σήμερα ολοκληρωμένες διαδικασίες επιχειρηματικής ανακάλυψης. Στο πλαίσιο της 1ης αναθεώρησης του ΠΕΠ έγιναν αλλαγές στους δείκτες βάσει των αναγκών του κοινού πλαισίου παρακολούθησης παρεμβάσεων του ΕΚΤ. Συνεκτιμώντας το ότι η ενεργοποίηση του Άξονα συνδέεται με την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης, θα πρέπει να επανυπολογιστεί και η τιμή για τον F100 με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών.

ΑΞΟΝΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη

Είναι ο δεύτερος κατά σειρά Άξονας σε ότι αφορά την χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του ΠΕΠ και έχει ενισχυθεί με πρόσθετους πόρους κατά την 1η αναθεώρηση. Συγκριτικά με τους αντίστοιχους μέσους όρους του ΠΕΠ, εμφανίζει χαμηλή αποτελεσματικότητα ως προς την εξειδίκευση, μεσαία ως προς τις προσκλήσεις και τις εντάξεις και υψηλή ως προς και τις συμβάσεις και τις δαπάνες, λόγω των πρόσθετων πόρων της 1^{ης} αναθεώρησης. Με την κατανομή των πρόσθετων πόρων υπήρξε προσαρμογή της λογικής της παρέμβασης χωρίς σημαντικές όμως μεταβολές, αναφορικά με τις ομάδες στόχου που είχαν αρχικά προσδιοριστεί. Ταυτόχρονα με την κατανομή των πρόσθετων πόρων στο πλαίσιο της 1ης αναθεώρησης αναδιατάχθηκε σε μεγάλο βαθμό το σύστημα επιχειρησιακών δεικτών εκροής, που διπλασιάστηκαν από 13 σε 26. Με βάση την πορεία υλοποίησης δεν υπάρχει ανάγκη προσαρμογής για τους 2 δείκτες του Πλαισίου Επιδόσεων, με επανυπολογισμό του F100 με αφαίρεση των αιτήσεων προκαταβολών των παρελθόντων ετών και εκτιμάται ποσοστό επίτευξης μεγαλύτερο του 85% και για τους 3 δείκτες.

ΑΞΟΝΑΣ 6 : Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Είναι ο έκτος κατά σειρά Άξονας σε ότι αφορά την χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του Ε.Π. Εμφανίζει υψηλή αποτελεσματικότητα ως προς την εξειδίκευση, τις προσκλήσεις, τις εντάξεις και τις συμβάσεις και μεσαία ως προς τις δαπάνες. Θα πρέπει να γίνει αντικατάσταση των δεικτών στην βάση της ενοποίησης τους σύμφωνα με το «Ενιαίο Σύστημα παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020».

ΑΞΟΝΑΣ 7 : Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Είναι ο έβδομος κατά σειρά Άξονας σε ότι αφορά την χρηματοδοτική βαρύτητα επί του συνόλου του Ε.Π. Εμφανίζει υψηλή αποτελεσματικότητα ως προς την εξειδίκευση και τις προσκλήσεις, μεσαία ως προς τις εντάξεις, τις συμβάσεις και τις δαπάνες. Θα πρέπει να γίνει αντικατάσταση των δεικτών στην βάση της ενοποίησης τους σύμφωνα με το «Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020».

EXECUTIVE SUMMARY

Introduction

The Managing Authority of the Operational Programme Crete 2014-2020 assigned the project “Evaluation of the design and implementation of the OP Crete 2014-2020 / Preparation of the OP’s revision” to LKN ANALYSIS Ltd (the Consultant). The present report is the Executive Summary of the final evaluation report for 2017-2018. The final evaluation report is based on implementation data up to 31 May 2018.

The overall objective of the evaluation was the analysis of the financial and physical progress of the Operational Programme, which included the evaluation of the effectiveness and efficacy of the Programme, the estimation of the achieved outputs and results, the achievement of the milestones and indicators set in the Performance Framework (PF), the evaluation of the intervention logic of the OP’s strategy and, finally, the recommendations for the forthcoming revision of the Programme in 2018. Furthermore, the Final Evaluation Report includes the formulation of a plan for the dissemination and use of the results of the 1st evaluation.

Main evaluation findings

The O.P. Crete 2014-2020 has a total budget of € 449.652.852 (€ 364.697.209 ERDF and € 84.955.643 ESF) after the 1st revision (Technical Adjustment 2017), with a total EU contribution amounting to € 359,722,280, and it is implemented through seven (7) Priority Axes. The Programme aims to boost economic development and create job opportunities in Crete. The overall performance of the OP up to 31/05/2018 is illustrated in the following figures:

- The specialization has been completed for the 71.72% of the OP’s total public expenditure, with the highest percentage for the ERDF (79.19%) while ESF stands at 39.63%, partly due to the additional ESF resources allocated to the OP under the 1st revision (Technical Adjustment 2017).
- The calls for proposals represent 73.80% of the OP’s public expenditure (81.16% for the ERDF and 42.23% for the ESF). Due to the difficulties encountered by the final beneficiaries from the change of the legal framework for public procurement the percentage of selected projects is significantly lower than that of the calls for proposals (53.91% for the total OP, 56.58% for the ERDF and 42.47% for the ESF).
- As a result of the changes in the legal framework, the share of legal commitments is also significantly lower compared to the respective of the selected projects (28.05% for the whole OP, 26.94% for the ERDF and 32.81% for the ESF). It is of note that for the ERDF operations related to the implementation of technical projects the initial

expected average time (9.9 months) from the time of selection to the signing of the contract has been increased, according to the implementation data, to 12.8 months.

- Absorption is also low (13.32% for the whole OP, 10.41% for the ERDF and 25.81% for the ESF) and in several cases it is related to the financial difficulties of the implementing bodies.

The Programme includes 45 (27 for the ERDF and 18 for the ESF) output indicators (of which 12 are linked to more than one Intervention Codes) and 35 result indicators (20 for the ERDF and 15 for the ESF). For 23 out of the 45 total output indicators there are selected projects. Based on the OP's specialization and the implementation so far adjustments are made to the set and / or to the values of the output and result indicators as well as to the Performance Framework. For the financial indicators F100 the target value should be re-adjusted in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018).

Recommendations

The performance of the Programme per Priority Axis and the recommendations for the OP's revision are as follows:

Priority Axis 1: Strengthening competitiveness, innovation and entrepreneurship of Crete (ERDF)

The Axis is ranked third regarding its share of the whole OP. It has a medium effectiveness in terms of specialization and contracts and low in terms of calls for proposals, contracts and absorption. The intervention logic remains relevant to the RIS3Crete needs, but there are adjustments based on the entrepreneurial discovery process. The latter has delayed the activation of the Axis, but it ensures the effectiveness of its implementation given that the specialization is based on an accurate registration of needs and proposals and dialogue with the implementing bodies involved. In particular, based on the findings of the entrepreneurial discovery, methodological issues in terms of unit costs and / or changes in working hypotheses, are reviewed with regard to achieve the most appropriate mix of categories of actions, which is linked both to output indicators and to the modification of milestones and targets. In particular, the following recommendations may apply:

- As regards the Investment Priority 1b it is necessary to remove two existing Intervention Codes (IC) and add a new one. In particular, it is proposed to use IC 062 instead of IC 058 and 063, and a budget reallocation to ICs 060, 062 and 064. It is also recommended to delete the CO25 output indicator linked to the IC 068 and to use the already existing indicator CO26 for the new IC 062 and to redefine the target values for 2023 based on the findings of the entrepreneurial discovery process. It is also recommended to change the base line of the T3101 result indicator (due to the revision of the time series for the past years) without changing the target value.
- For IP 2b, a change in the base line and target values for the T3102 result indicator is proposed due to a significant revision of the time series for the past years.
- For IP 2c due to increased demand, mainly culture and tourism linked actions should be strengthened (IC 079) and IC 078 should be deleted.

- For IP 3a actions should focus on innovative enterprises with enhancing actions as well as support actions (incubators, accelerators). It is also recommended to replace the existing IC and add an additional, the budget decrease, adding indicators and changing the target value of the output indicators. For the T3104 result indicator, the Foundation for Economic & Industrial Research's data are now only published at national level and data availability at the regional level should be ensured.
- In the IP 3c the IC should be replaced in order to correspond to the existing Entrepreneurship Fund II action and the other actions should focus on enhancing the competitiveness of small and medium-sized enterprises by increasing the foreseen budget, adding indicators and modifying the target values of the output indicators.
- The Performance Framework of the Axis should be revised, taking into account changes in the indicators. Due to the budget re-allocation between Intervention Codes it is recommended: a) to include the CO24 indicator as additional, b) to take into account the changes from the specialization under the IP 3c, c) to replace the Key Implementation Steps related to contracts with grant decisions, and d) to adjust the F100 financial indicator in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018). No significant achievement is estimated for the Performance Framework of the Axis.

Priority Axis 2: Sustainable Development with environmental upgrade and addressing climate change impacts on Crete (ERDF)

It is ranked first in terms of its share of the whole OP (almost 60% of the OP's budget) and has been allocated additional resources under the 1st revision (Technical Adjustment 2017). Compared to the OP averages it has a medium effectiveness in terms of selected projects, contracts and spending and high in terms of specialization and calls for proposals. The intervention logic remains relevant and 10 out of the 11 Specific Objectives remain unchanged as reflected in the 10 corresponding result indicators. The following recommendations may apply:

- The 11th Specific Objective is abolished (IP 6d) and the base line and target values should be changed in the respective result indicator. The abolition of this Specific Objective leads to the abolition of IC 086 and the re-allocation of its budget to IC 085 (IP 6d) and IC 013 (IP 6e).
- Regarding the IP 6e, due to increased demand, it is proposed to transfer funding from the IP 5b with parallel increase of the IP 6b and adjust the target value to the respective output indicators. Changes should also be made to the CO32, CO34 and CO31 output indicators (IP 4c) due to a change in the assumptions of the method used by the Ministry of Environment and Energy.
- As regards the IP 4f, the target value for the output indicator T3002 should be changed based on the findings of the entrepreneurial discovery process as well as the base line and target value of the T3107 result indicator due to a significant revision of the time series for the past years.
- Indicative modifications should be made to the indicators of the Performance Framework. In particular, taking into account the delays in the implementation of actions under the Thematic Objective 4 (conditionalities and implementation framework), for the CO31 indicator the Key Implementation Steps related to contracts

should be replaced with grant decisions, while the CO32 indicator may be deleted. Furthermore, for the CO14 indicator the value associated with Key Implementation Steps should be adjusted due to a change in the assumptions for the average unit cost, and a value change should also be made for the CO13 indicator given that the assumption concerned a phasing project for which there was a judicial engagement. The F100 financial indicator has to be re-adjusted in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018). Taking the abovementioned adjustments into account, the achievement rate exceeds 85% for 6 of the 7 indicators, while as regards the seventh the achievement rate exceeds 75%.

Priority Axis 3: Strengthening education and social cohesion in Crete (ERDF)

It is the fourth Axis regarding its share of the total OP and has the highest effectiveness and efficiency. The rationale for the intervention remains relevant and the 3 Specific Objectives reflected in the 3 corresponding result indicators remain unchanged, while there are no changes in the output indicators. Implementation so far indicates that there is no need for adjustments in the Performance Framework of the Axis, as the achievement rate of the 3 indicators exceeds 85%. However, the F100 financial indicator has to be re-adjusted in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018).

Priority Axis 4: Promoting employment and adapting workers to change (ESF)

The Axis has a low effectiveness and it is ranked fifth regarding its share of the total OP. The intervention logic remains relevant and is confirmed by the completed entrepreneurial discovery processes. Under the 1st revision of the OP, indicators have been modified on the basis of the needs of the ESF Common Monitoring Framework. Taking into account that the Axis activation is linked to the completion of the entrepreneurial discovery process, the value for the F100 financial indicator has to be re-adjusted in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018).

Priority Axis 5: Promoting social inclusion and combating poverty in Crete (ESF)

It is the second largest Axis as regards its share of the total OP and additional funding has been allocated under the 1st revision (Technical Adjustment of 2017). Compared to the OP average its performance is poor in terms of specialization, medium in terms of calls for proposals and selected projects, and high in terms of contracts and spending due to the additional funding of the 1st revision. Due to the allocation of additional resources there was a change in the intervention logic without any significant changes in the target groups initially identified. At the same time due to the Technical Adjustment 2017 the outputs indicator system has been largely redesigned, doubling from 13 to 26. Implementation so far indicates that there is no need to adjust the 2 Performance Framework indicators, while there is the need to adjust the F100 financial indicator in order to exclude the corresponding pre-financing payments (initial pre-financing and annual pre-financing payments up to 2018).

Priority Axis 6: Technical Assistance (ERDF)

The Axis is ranked sixth in terms of its share of the total OP. It has a high performance in terms of specialization, calls for proposals, selected projects and contracts and medium as regards spending. It is recommended to replace the indicators on the basis of their consolidation according to the "Single Monitoring System of PA 2014-2020 indicators".

Priority Axis 7: Technical Assistance (ESF)

The Axis is ranked seventh in terms of its share of the total OP. It has a high effectiveness in terms of specialization and calls for proposals and medium in terms of selected projects, contracts and absorption. It is recommended to replace the indicators on the basis of their consolidation according to the "Single Monitoring System of PA 2014-2020 indicators".